

CORRELENGUA 2023

RECULL D'ACTIVITATS PER A ESCOLES

Salutacions,
llenguaferits i
llenguaferides
d'escoles i
instituts!

Homenatge a:

**JOAN
BROSSA**

Disseny: @annafeny

CAL

COORDINADORA D'ASSOCIACIONS PER LA LLENGUA CATALANA

#Correllengua23

www.cal.cat

Document elaborat per:

Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana (CAL)

Hi han col·laborat:

Jordi Esteban, Joana Colomé, Olga Pasqual, Fundació Joan Brossa i Parlem Telecom.

Carrer d'Olzinelles, 118

08014 Barcelona

Països Catalans

Telèfon: 93 415 90 02

A/e: cal@cal.cat

Abril de 2023

Un projecte de la Coordinadora d'Associacions per la Llengua Catalana (CAL)

Amb el suport de:

**Generalitat
de Catalunya**

 parlem
telecom

ÍNDIX D'ACTIVITATS

1. Coneix Joan Brossa **p. 4**
2. Creatius com Joan Brossa **p. 5**
 - 2.1 Exposició de l'abecedari **p. 5**
 - 2.2 Construïm l'abecedari **p. 6**
 - 2.3 Fem un Brossa de lletres **p. 6**
3. Follets cercaparaules **p. 7**
4. Xerrameca divertida **p. 7**
 - 4.1 Toca, toca! **p. 7**
 - 4.2 La paraula oculta **p. 8**
 - 4.3 Acabar paraules **p. 8**
 - 4.4 Un home, una dona **p. 8**
 - 4.5 La millor frase **p. 8**
 - 4.6 Joc dels disbarats **p. 9**
5. Com t'agradaria? **p. 9**
6. On són les fitxes? **p. 10**
7. Res de res **p. 10**
8. Emocions a dojo **p. 11**
9. Imitem sorolls **p. 15**
10. Fem mots encreuats **p. 16**
11. Fem endevinalles **p. 21**
12. Fem jeroglífics **p. 24**
13. Remenem lletres **p. 28**
14. Servei comunitari: Xerrem plegats **p. 33**

1 CONEIX JOAN BROSSA

Joan Brossa i Cuervo

(Barcelona 19 de gener de 1919-
Barcelona, 30 de desembre de 1998)

Fou un poeta, dramaturg i artista plàstic català, encara que ell denominava com a «poesia» tot el que feia. És possiblement el poeta avantguardista català més important de la segona meitat del segle XX.

Fou un dels fundadors del grup artístic avantguardista Dau al Set (1948) i un dels primers defensors de la poesia visual de la literatura catalana. La seva obra creativa abraçava tots els aspectes de l'art: la poesia, la prosa, el cinema, el teatre, la música, el cabaret, les arts escèniques, la màgia, el circ i les arts plàstiques. De fet, per a Brossa no existien diferències entre els diversos gèneres; afirmava que «els gèneres artístics són mitjans diferents per expressar una realitat idèntica. Són els costats d'una mateixa piràmide que coincideix al punt més alt». (Extret de Viquipèdia).

Fundació Joan Brossa (<https://www.fundaciojoanbrossa.cat/>). Ofereix una pàgina web molt completa i clara, digna de ser visitada per alumnes i mestres, amb programacions interessants, servei educatiu, presentació de l'autor acompanyada d'obres visuals, etc.

En aquest dossier s'hi presenta un seguit d'activitats, la majoria de les quals demana imaginació, allò que ens fa creatius i comunicadors, com ho era Joan Brossa. Bona sort!

Foto de Jaume Maymó: *Joan Brossa sobre un escenari a la 2a Fira de Teatre al carrer de Tàrraga, 1982*. Col·lecció MACBA. Centre d'Estudis i Documentació. Fons Joan Brossa.

2 CREATIUS COM JOAN BROSSA

2.1 Exposició de l'abecedari

Joan Brossa. *La cabaleta* (llibre d'artista fet amb Moisès Villèlia), 1973.
© Fundació Joan Brossa, 2023

Objectiu: fer una exposició basada en l'abecedari

Edats: 11-14 anys

Nombre de components: tota l'aula

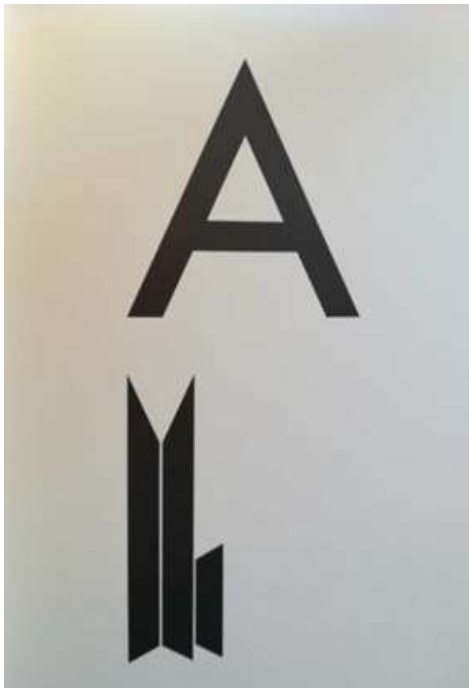
Durada: imprevisible. Activitat llarga

Observar la coberta de l'obra de Joan Brossa. Preparar entre els alumnes d'una aula una exposició de 25 cartells que continguin, cadascun, una lletra majúscula dibuixada amb zones interiors àmplies —com la Z de la coberta— per escriure-hi o dibuixar-hi.

Decidir què s'hi escriurà i/o què s'hi dibuixarà. Hi ha moltes possibilitats. Exemples:

- Dibuir-hi un animal que contingui la lletra dins seu nom i col·locar-lo dins o fora de la lletra en alguna posició original.
- Emplenar l'interior de la lletra amb paraules curtes (màxim 5 lletres, per exemple) que continguin la lletra.
- Adjudicar un nom a cada lletra (per exemple AMICS a la A), i posar dins la lletra frases de personatges que s'hi refereixin, locucions o frases fetes catalanes que en parlin, dibuixos que ho representin, etc.
- Imaginar que cada lletra és un animal o una planta i dibuixar-la de manera que ho insinuï o representi.

2.2 Construïm l'abecedari

Joan Brossa. *Desmuntatge*, 1974
© Fundació Joan Brossa, 2023

Objectiu: fer un concurs d'agilitat en la reconstrucció de formes conegudes

Edats: 8 - 12 anys

Nombre de components: indeterminat

Durada: temps de dibuix i retallada, una sessió.
Temps de reconstrucció, una altra sessió

Dibuixar sobre cartró lletres majúscules de l'abecedari, d'una mida mínima d'un pam. Retallar-les de manera que en quedin fragments rectes i circulars. Barrejar-les. Fer un concurs entre grups d'alumnes per veure quin és més ràpid en la reconstrucció. Per facilitar-ho es podrien haver dibuixat les lletres sobre una base que contingués elements gràfics, que ajudaran a conjuntar.

(Dues files de poesia visual que continguin lletres, 8 elements)

2.3 Fem un Brossa de lletres

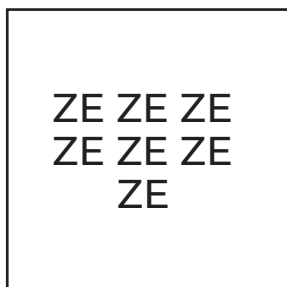
Objectiu: elaborar jeroglífics amb lletres o fragments de paraules

Edats: 12 - 16 anys

Nombre de components: indeterminat

Durada: una sessió d'una hora

Variante: es pot convertir en concurs entre grups d'alumnes

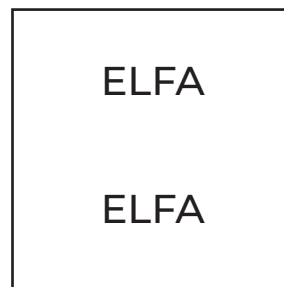
Quants anys té el teu germà?

Solució: Setze

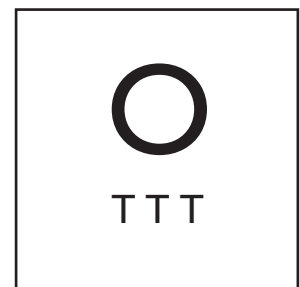
Com et tires a la piscina?

Solució: De cap

Com faràs aquest dibuix?

Solució: El faré petit

Què hi caces, a la bassa?

Solució: Granotes

3 ELS FOLLETS CERCAPARAULES

Punt de partida: guió del conte
Enllaç: <https://tuit.cat/roy8j>

Objectiu: fer una representació escènica per prendre consciència del valor de les paraules d'una llengua

Edats: 9 - 12 anys

Nombre de components: entre 10 i 20

Durada: activitat llarga, amb planificació, assaig, vestuari, escenari, etc.

Variant: Es pot convertir en concurs entre grups d'alumnes

Teatre de titelles en què uns follets es dediquen a cercar paraules per enriquir la llengua.

Autora original: Joana Colomé, de la CAL. Adaptació: Olga Pasqual, mestra de primària del Baix Penedès.

També podeu accedir al conte a través d'aquest codi QR:

4 XERRAMECA DIVERTIDA

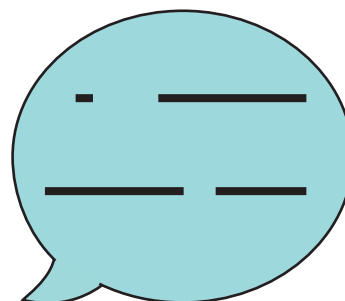

Objectiu: practicar l'oralitat espontània en català amb jocs breus fets en grup

Edats: 9 - 12 anys

Nombre de components: entre 10 i 20

Durada: 10 - 20 minuts

4.1 Toca, toca!

Es posen drets, de cara i en doble fila. El primer es toca el nas i diu al de davant: «Em toco el braç esquerre». El de davant s'ha de tocar el braç esquerre i dir al següent de davant: «Em toco l'orella dreta». Etc. Qui s'equivoca paga penyora i es retira. En acabar, els que volen recuperar penyora han de dir quatre parts del cos que no hagin dit els altres.

Exemples: maluc, cuixa, genoll, turmell, canell, dit, mà, coll, cul, peu, ulls, boca, orella, nas, panxa, cap, colze, braç, llengua, etc.

4.2 La paraula oculta

Es fa sortir fora una persona del grup, que serà la preguntadora. Els altres decideixen una paraula d'una cosa real (animal, planta, objecte...). La persona preguntadora torna i per descobrir el mot que tots saben va fent preguntes a cadascú, que només poden ser contestades amb un SÍ, un NO o un SÍ i NO en cas de dubte. Guanya el jugador que descobreix el mot amb el mínim de preguntes.

4.3 Acabar paraules

Amb un mocador o un paper de diari es fa una bola. Un dels jugadors, designat per sort, llança la bola a un altre jugador mentre li diu una síl·laba. El jugador que rep la bola ha d'afegir una o més síl·labes que formin una paraula amb sentit. Després llença la bola a un altre jugador, que n'ha de dir una altra. I així successivament.

Exemples: si un jugador diu PRO, els altres podrien dir: PROFIT, PRODUCTE, PROVÍNCIA, PROVA, PROSA, PROPI, etc.

4.4 Un home, una dona...

El guia o la guia del grup diu, per exemple: «Hi havia un home que es deia Pere». Després es dirigeix a cadascun dels presents i li fa una pregunta relacionada amb la persona. Cal inventar la resposta, però s'ha de dir una paraula que comenci com la del personatge (P en aquest cas).

Preguntes possibles: On va néixer (a París), com es deia la seva filla (Patrícia), quin ofici tenia (pastisser), què és el que més li agradava? (passejar), quin esport practicava (patinatge), quin era el seu primer cognom (Pla), quin era el seu segon cognom (Porter), a quin país havia anat de viatge (Pakistan), quina fruita li agradava més (poma), quin menjar era el seu preferit (pèsols), què feia normalment els diumenges (pintar a l'oli), etc.

4.5 La millor frase

El guia o la guia del grup diu tres paraules. Els presents han de pensar una frase o conjunt de frases que contingui les tres paraules (poden canviar la forma: de singular a plural, un temps diferent del verb, etc.)

Després les van dient. Guanya la frase considerada més original.

Exemples de trios de mots: mar – escoltar – amics / sopar – tristesa – camí / preguntar – demà – tomàquet / etc.

Exemple de frases (preguntar, demà, tomàquet): Es va posar vermella com un tomàquet quan li vaig preguntar: «Demà et cases, oi?»

4.6 Joc dels disbarats

Un jugador pregunta en veu baixa al seu company de la dreta per a què serveix una cosa. Per exemple: «Per a què serveixen els taxis?». Qui ha sentit la pregunta, respon de manera coherent, també en veu baixa: «Per transportar persones». Cadascú va preguntant coses semblants al company corresponent de la seva dreta. Finalment es comenten en veu alta les preguntes i respostes de la manera següent: un jugador diu: «Per aquí m'han preguntat (diu la pregunta que li ha arribat de l'esquerra) per a què servien els taxis i per allà m'han contestat (dona la resposta que li han donat de la dreta, referida a un altre tema) que serveixen per embolicar els entrepans».

5 COM T'AGRADARIA?

Objectiu: fer pràctica de català oral i d'ús de l'imperfet de subjuntiu

Edats: 12 - 14 anys

Nombre de components: entre 10 i 20

Durada: 20 - 30 minuts

- Un alumne o una alumna surt de l'aula. Els altres escullen el nom d'un objecte, animal o persona coneguda.
- Qui ha sortit torna a entrar i va preguntant a cada company: "Com t'agrada-ria?" (referint-se a l'objecte, animal o persona escollida pel grup).
- Cada alumne, quan és preguntat, respon de manera imaginativa i creadora. Per exemple, si han establert que la paraula secreta és "girafa", es pot respondre: "M'agradaria que dugués una bufanda al coll" o "M'agradaria que anés amb patins", "Que tingués mal de coll".
- L'alumne o l'alumna que pregunta disposa de tres rondes de preguntes per encertar la paraula convinguda.

Exemples: una girafa, el mòbil, el pati de l'escola, l'autobús, la mateixa persona que pregunta, un gos, la ciutat o poble on es viu, etc.

6 ON SÓN LES FITXES?

Objectiu: fer pràctica de locatius bàsics catalans

Edats: 6 - 8 anys

Nombre de components: entre 10 i 20

Durada: 10 - 20 minuts

Locatius bàsics: a dalt, a baix, a sobre, al damunt, a sota, (al) davant, (al) darrere, (a) dins, (a) fora.

- Una estona abans de la sessió, el mestre o la mestra amaga vuit o deu fitxes de parxís en diferents llocs de l'aula. Cal que anoti on les amaga.
- En un moment determinat, indica que hi ha unes fitxes amagades. Els alumnes no es poden moure del lloc on són. Un per un van dient llocs on imaginem que hi pot haver una fitxa oculta.
- El mestre o la mestra podria respondre a cada proposta amb un «fred, molt fred», si el lloc indicat és lluny d'una fitxa; «tebi o tèbia» si és mitjanament a prop; «calent, molt calent», si és molt a prop; «justa la fusta» si ho encerta amb exactitud.

7 RES DE RES

Objectiu: fer pràctica d'adverbis que indiquen negació absoluta i en algun cas generen dubtes i confusions

Edats: 10 - 16 anys

Nombre de components: entre 10 i 20

Durada: 10 - 20 minuts

Adverbis de negació absoluta:

res = ni això, ni allò / **gens** = ni molt, ni poc / **cap** = ni tres, ni dos, ni un / **ningú** = ni jo, ni tu, ni ell / **mai** = ni abans, ni ara, ni després / **enlloc** = ni aquí, ni allà.

El mestre o la mestra va dirigint les preguntes ara a un alumne, ara a un altre.

Quan aniràs a la Lluna? / Qui vol aquesta poma? / On hi ha una paperera? / Quants alumnes han suspès? / Tens gaire gana? / Què vols, ara? / Qui ha entrat? / Qui ha anat a Amèrica nedant? / Hi ha gaires iogurts a la nevera? / Hi ha gaire peix a la nevera? / On aniràs demà passat? / Quants llibres has venut? / Quan sabràs parlar llatí? / Què en saps, de tot això? / Quantes idees tens al cap? / Qui t'ho ha dit, això? / Ha plogut gaire? / Quantes assignatures has aprovat? / Qui ha trencat la peixera? / On es pot aparcar? / Quan començaràs a fumar? / Tens ganes de menjar? / Quantes persones volen venir? / Qui vol venir? / Vols afegir alguna cosa? / Fa molt fred, avui? / Tens algun problema? / Et fa molt de mal el braç? / Quan hi tornaràs? / Quan voldràs fer la guerra? / Qui ha viscut més de dos-cents anys? / Quantes persones hi ha sense cap defecte? / Fa molt de vent, avui? / Vols que et compri alguna cosa? / Qui hi ha al banc a les deu de la nit? / On es pot esquiar, a l'estiu? / Qui té dret a agredir els altres? / Quant de pa hi tens, al congelador? / Quants pans hi tens, al congelador? / On hi ha gent que no necessiti ser estimada? / Què fas aquesta tarda? / Quan pilotaràs una nau espacial? / Quants whatsapp has escrit avui? / Qui ha telefonat, aquest matí? / Ha nevat molt, aquí? / Qui és el responsable d'aquesta casa? / On puc deixar el cotxe? / Quan seràs més jove que ara? / Fa gaire calor al Pirineu? / Quantes persones han suspès? / Qui ha suspès? / Què vols dir, ara? / T'agrada discutir? / Què m'expliques de nou? / Quants gots d'aigua t'has pres?

8 EMOCIONS A DOJO

Objectiu: anomenar i comentar emocions; acréixer-ne el vocabulari i precisar-ne el significat

Edats: 12 - 16 anys

Nombre de components: entre 10 i 20

Durada: 30 - 60 minuts

Breu llista d'emocions:

- ✓ D'alegria o felicitat: gratificació, plaer, gust, humor, distensió, diversió, èxtasi, eufòria, entusiasme, optimisme, gatzara, pau interior, relaxació, serenitat, goig, satisfacció, benestar, equilibri, plenitud, tranquil·litat, etc.
- ✓ D'amor o amiatat: amabilitat, autoestima, afecte, estima, tendresa, respecte, desig, acceptació, compassió, paciència, gratitud, cordialitat, empatia, con fiança, solidaritat, dolcesa, commoció, etc.

- ✓ De tristesa o por: desànim, pessimisme, desgana, patiment, dolor, dol, pena, aflicció, desconsol, disgust, amargura, resignació, desil·lusió, decepció, solitud, nostàlgia, malenconia, infelicitat, alarma, ensurt, fòbia, temor, terror, horror, pànic, desassossec, recel, angoixa, ansietat, preocupació, estrès, nerviosisme, depressió, desconfiança, etc.
- ✓ De ràbia o ira: agressivitat, hostilitat, odi, rancúnia, fúria, exasperació, molèstia, indignació, impotència, gelosia, enveja, antipatia, menyspreu, mal humor, fàstic, ressentiment, fredor, etc.
- Es podrien llegir les emocions i anar proposant exemples on escaurien.
- Es podrien llegir les situacions descrites i demanar quina o quines emocions despertaria cadascuna.

Mostra de situacions que comporten diverses emocions

1. Trobes a faltar el mòbil i penses que algú te l'ha robat mentre venies en metro. O potser te l'has deixat a casa.
2. Quan heu arribat al port ja havia salpat el vaixell que us havia de dur a Mallorca de vacances.
3. Avui la teva germana gran se n'ha anat a viure al Canadà.
4. Creies que tenies el número premiat de la loteria i ara t'adones que t'havies equivocat d'una xifra.
5. Acaba d'arribar a casa el teu avi, que ha passat dues setmanes a l'hospital i ja es troba bé.
6. El jutge ha declarat innocent el pare del teu millor amic, a qui havien acusat d'estafa.
7. Fa estona que el pare hauria d'haver arribat de la feina i no en teniu cap notícia.
8. Al matí t'ha picat una abella. Al migdia has relliscat i t'has torçat un peu. Aquesta tarda t'has constipat i no pares d'esternudar. I ara mateix t'acabes de fer un tall a la mà amb les tisores.
9. Comences vacances i estàs pensant que ho tens tot aprovat. No necessitaràs estudiar gens, aquest estiu.

10. Esperaves que et teu equip arribaria a la final del campionat i no ha estat així: avui ha fet un partit que feia llàstima.
11. Esperaves, com cada any, que la tieta et fes un regal per l'aniversari, però no ha estat així.
12. Estàs malalt i no pots fer l'excursió que tenies planificada amb uns amics.
13. Estàveu asseguts a la vora d'un camí al Pirineu. Heu sentit la remor d'unes roques que s'han després i rodolen muntanya avall.
14. Estudies una llengua estrangera i veus que avances molt a poc a poc. Creus que no te'n sortiràs.
15. Ets a la sala d'espera de la sala d'operacions. Operen la teva mare.
16. Ets el porter de l'equip de futbol. L'equip contrari picarà una falta lliure i directa prop de l'àrea de penalty.
17. Falten cinc minuts per acabar el partit i el teu equip perd d'un gol. Ara li han de picar un "penalty".
18. Fas una excursió amb uns amics. Veus que ells van davant i cada mitja hora t'han d'esperar perquè tu no pots seguir el seu ritme.
19. Ha mort d'accident un amic íntim.
20. Has acabat una feina molt llarga que t'havien encarregat. T'ha costat molt però ha quedat força bé.
21. Has anat d'excursió cregut que t'ho passaries molt bé, i ha estat un fracàs.
22. Has arribat fa dues hores al càmping amb la família. Tot està muntat. Et llances a l'hamaca i mires el paisatge: queden dos mesos de vacances.
23. Havies refet quatre vegades un dibuix que t'havien encarregat. Quan ja el tenies llest s'hi ha vessat el cafè que t'havies preparat.
24. La mestra et té mania: avui t'ha castigat sense raó.
25. Un amic arriba en tren de la ciutat on viu. Ets a l'estació i l'andana és plena de gent que va i ve.

26. Estic estudiant pels exàmens de desembre. Ara em distrec pensant que bé m'ho passava a l'estiu a la piscina.
27. T'acaben de dir que has guanyat el primer premi d'un concurs en què has participat per primer cop.
28. T'acabes de barallar amb un company que t'ha donat una empenta i t'ha engegat escales avall.
29. T'adones que els bombers han arribat al portal del teu edifici. Sents crits i veus una columna de fum per la finestra.
30. La teva besàvia, amb qui t'avenies molt, va morir l'any passat. Aquesta tarda hi penses perquè seria el seu aniversari.
31. Han vist que el cotxe del teu pare està aixafat. El tenia ben aparcat i no hi han deixat cap avís.
32. Han portat a casa un aparell de música fabulós i a tu t'agradarà molt tocar-lo.
33. Arribes a casa i trobes el pis obert. Han entrat els lladres abans que tu vinguessis.
34. T'han sortit unes taques negres a la pell. Ja fa sis mesos que segueixes tractaments i encara continuen igual.
35. T'han tocat cinc mil euros jugant a la loteria.
36. El teu germà gran s'ha presentat per quarta vegada a l'examen de conduir i l'han suspès.
37. Torna a haver-hi humitats al sostre. Els veïns de dalt en són els culpables.
38. Havíeu canviat de pis fa un any. La teva habitació antiga era molt lluminosa, molt més que la d'ara, que és fosca i petita. Hi penses.
39. Vols ser guia turística i acabes de saber que has guanyat una beca per passar tres mesos a Alemanya i practicar l'idioma.
40. Veus que el bosc del poble on passes l'estiu està cremat.

9 ÍMITEM SOROLLS

Objectiu: Aprendre onomatopeies usuals i usar-les per crear textos senzills

Edats: 10 - 12 anys

Nombre de components: entre 10 i 20

Durada: 10 - 20 minuts

- Introducció. Mostrar algun còmic que contingui paraules onomatopeiques que interpretin sorolls, crits, etc. Reconèixer-ne el significat amb les aportacions del alumnes.
- Mostrar els termes onomatopeics. Dir-los amb entonació. Definir-los d'alguna manera.
- Repartir tres o quatre onomatopeies a cada grup d'alumnes i demanar-los que escriguin una frase per a cada una que encaixi amb el que significa i que acabi amb ella.
Exemple: Ui! La meva germana petita té gana: nyam-nyam. Té molta gana: nyam-nyam!
- Posats drets, fer una lectura en veu alta i la màxima entonació amb les frases.
- Es podria demanar que recollissin expressions onomatopeiques de diferents còmics al seu abast.
Exemples: xup-xup, toc-toc, pim-pam, nyigo-nyigo, nyec-nyec, etc.
- Les onomatopeies podrien servir de base per a una representació escènica en una festa de l'escola.

Alguns termes onomatopeics:

nyam-nyam	catacrac	patapam	nyigo-nyigo	mec-mec	atxim
pif-paf	gloc-gloc	bum	ni-no, ni-no	plas-plas	rau-rau
ric-ric	patatxap	nyic-nyic	ning-ning	fru-fru	tic-tac

Descripcions:

L'esternut	atxim
El so repetit d'una campaneta	ning-ning
L'acció de menjar	nyam-nyam
El so d'un violí, d'un violoncel, etc., especialment mal tocat	nyigo-nyigo
El soroll que fa una cosa en caure, especialment a l'aigua	patatxap
El so que fan els grills	ric-ric
Soroll que fa un mecanisme, especialment el d'un rellotge	tic-tac
La caiguda d'una persona o d'una cosa	patapam
El soroll que fa una cosa que es trenca	catacrac
Soroll insistent i desagradable	nyic-nyic
Soroll de dues bufetades o de dos cops de puny seguits	pif-paf
Soroll que fan les robes de seda en fregar una amb l'altra	fru-fru
Soroll que fa un líquid quan borbolleja	gloc-gloc
Soroll d'una botzina de cotxe antic	mec-mec
Soroll de la sirena d'una ambulància	ni-no
Soroll d'una explosió, d'un cop fort	bum
Soroll que es fa en picar de mans	plas-plas
Malestar produït per la gana	rau-rau

10 FEM MOTS ENCREUATS

Objectius generals. Acréixer la capacitat de redactar mitjançant l'elaboració de descripcions o definicions originals de paraules. Promoure la creació de propostes ludicolingüístiques com ara els mots encreuats

Objectiu operatiu: aconseguir redactar mots encreuats amb descripcions o definicions d'autoria pròpia

Edats: 13-16 anys

Nompre de components: entre 10 i 20

Durada aproximada: 4 hores

1. Presentació. Proposar als alumnes ser redactors de mots encreuats amb la perspectiva que dona de creació d'espais lúdics de comunicació entre l'alumnat, dins del centre escolar, amb altres centres, etc.

2. Resoldre uns mots encreuats i un cop emplenats parar atenció en la manera com s'han definit, descrit o referenciat alguns mots. 45-60 minuts.

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

HORIZZONTALS: 1. Mandra o, també, una P que resa. La consonant més generosa. 2. L'han de dur al cotxe els aprenents de conductor. Escala de pintor plantada. 5l. 3. Te la fa el mosquit si et descuides. Una pinta amb poques pues. 4. Te n'aniràs a l'altre barri. 5. Dues terceres parts del dia. Una teca molt mal presentada. 6. La muntanyeta preferida dels que fan surfing. És mig rara, aquesta paraula. 7. Demostrava que era riallera. M. 8. D'allà ens arriba el migjorn. La cosa que diem quan no sabem com definir una cosa.

VERTICALS: 1. En Josep, però més curt. La part del darrere. 2. Traieu de la llista. 3. La bota d'aquest lloc és la que té el vi més bo. Del revés, alterna amb la nit. 4. La vocal preferida de l'Esteve Tresserres Ferrer. Es feia servir per llaurar amb els bous. 5. Gaudeix amb el dolor dels altres, aquesta dama. La Lluna quan minva. 6. Una vocal anarquista. El setè és el cinema. Inici i final de la maratón. 7. Allò que es col·loca a cada cap del llençol. Es fan per l'aire. 8. Són germanes de ma mare. Alguns n'estan tocats.

Solució:

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	P	E	R	E	S	A		T
2	E	L	A		A		L	I
3	P	I	C	A	D	A		E
4		M	O	R	I	R	A	S
5	D	I		A	C	T	E	
6	O	N	A	D	A		R	A
7	R	E	I	A		M	I	L
8	S	U	D		C	O	S	A

Maneres de definir alguns mots:

PERESA. Trossejar el mot: una P que resa.

ELA. Indicar una situació que usa el mot: l'han de dur al cotxe els aprenents de conductor.

DI. Entendre la paraula com a part d'una altra: dues terceres parts d'un dia.

ACTE. Referir-se a les lletres ordenades d'una altra manera: una teca molt mal presentada.

RACÓ. Referir-se a una dita popular que conté el mot: la bota d'aquest lloc és la que té el vi més bo.

C. Fer referència a la forma: la Lluna quan minva.

MO. Referir-se a lletres d'un altre mot, que les conté: inici i final de la maratón.

L. Referir-se a lletres d'un altre mot, que les conté: allò que es posa a cada cap del llençol.

3. Recordar i comentar maneres estàndards de definir. Demanar exemples.

10-20 minuts

La definició essencial. Explica com és un objecte o una idea dient un concepte més general i una qualitat que li és pròpia. **Les persones** som animals racionals. Altres exemples: el quadrat, la moto.

La definició genètica. Explica com és un objecte exposant la manera com neix, com s'origina. **La circumferència** és la línia originada per un punt que gira al voltant d'un altre punt fix. Altres: el volcà, el gra de la pell.

La definició descriptiva. Explica com és un objecte enumerant-ne les propietats. **Un cos** és una substància dotada d'extensió, color, pes, etc. Altres: l'illa, el carrer.

La definició final. Explica com és un objecte indicant per a què serveix. **El baròmetre** és l'instrument destinat a mesurar la pressió atmosfèrica. Altres: la graella, la manxa.

4. Fer atenció al recull de maneres originals de definir i aportar-ne de noves. 30-40 minuts

A partir de símbols	XIC	91 (llegit com a números romans)
	P	La lletra més buscada pels que volen aparcar
Amb metàfores o comparacions	Vi	Sang de la Mediterrània
	Ona	La muntanyeta preferida dels surfistes
A partir de sinònims	Vas	Got
Com a part d'una altra paraula	R	Tanca el bar
	E	La setena de cavalleria
Explicant accions que fa	Fantasma	Diuen que apareix a les dotze de la nit en alguns castells abandonats
Explicant accions que es poden fer amb ella	Anell	Et deixa ben compromès
Per la forma externa	A	Escala de pintor oberta
Considerant que és un fragment d'un altra paraula	SLT	La A li ha fet el salt al salt
	Tuia	El riu Túria ha perdut el melic
Amb una endevinalla	Clau	És petita com una rata i com un lleó guarda la casa
Com a part d'una frase feta o refrany	Mà	Tenir-la foradada vol dir ser una persona malgastadora
Relacionant dos significats diferents de la mateixa paraula	Fa	La nota més activa

5. Proposar, per grups, la redacció d'uns mots encreuats ja construïts, posar en comú les definicions creades i triar les més originals. 50-60 minuts

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	X	O	C	O	L	A	T	A
2	E	D	I	T	A	R	E	M
3	M	I	M	O	S	A		E
4	E	S		R		M	O	N
5	N		A	R	A		P	A
6	E	Q	U	I	T	A	T	
7	I	U		N	E	R	E	T
8	A	E	I	O	U		S	O

6. En grups de tres o quatre alumnes, crear uns mots encreuats nous de manera completa, oferir-los als companys i gaudir de la creativitat assolida. 50-60 minuts

Proposta de graella:

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								

11 FEM ENDEVINALLES

Objectius generals. Acréixer la capacitat de redactar mitjançant l'elaboració de descripcions o definicions originals. Promoure la creació de propostes ludicolingüístiques com ara les endevinalles

Objectiu operatiu: aconseguir redactar endevinalles amb descripcions o definicions d'autoria pròpia

Edats: 13-16 anys

Nompre de components: entre 10 i 20

Durada aproximada: 2-3 hores

1. Presentació. Proposar als alumnes redactar endevinalles amb la perspectiva que dona de creació d'espais lúdics de comunicació entre l'alumnat, dins del centre escolar, amb altres centres, etc.

2. Resoldre unes endevinalles i parar atenció en la manera com s'han definit, descrit o referenciat els objectes a descobrir. 30-40 minuts.

1. Ara s'ha aturat en l'aire
per rescatar un muntanyenc
i ara marxa esperitat
per no perdre ni un moment.

2. Com hi patim quan s'enfila
com un isard, penya amunt!
I quin esclat d'alegria
quan corona el bell conjunt!

3. Hi ha un líquid d'or a taula,
extret d'arbres centenaris,
que rega i dona bon gust
als àpats mediterranis.

4. Han estat símbol de pau
i han fet feina de carters,
però avui ni ens els mirem
de tants que omplen els carrers.

5. La fa el castell si es desploma,
se'n fa dels arbres talats,
la rebo quan m'esbatussen
i és l'aliment de les llars.

6. Som vuit germans sense cos
que ens fem notar tot sovint.
Una rosa ens dona el nom
segons el lloc d'on venim.

Solucions: 1. L'helicòpter. 2. L'enxaneta. 3. L'oli. 4. Els coloms. 5. Llenya. 6. Els vents de la Rosa dels vents.

1. Es narren uns fets que el determinen.
2. Es reproduïxen les sensacions que causa.
3. Se'n descriu l'origen i se n'indica un ús.
4. Se'n descriuen funcions passades i actuals.
5. S'aplica el mot a contextos diferents.
6. Se'n fa una metàfora amb detalls que hi ajuden

3. Reconèixer les formes diferents que tenen les endevinalles i comentar com s'han construït. 30-40 minuts

Se'n poden veure mostres a diversos llocs web:

<https://www.contesencatala.com/endevinalles-en-catala/>

<http://www.xtec.cat/~scervell/reculls/endevinalles.htm>

- ✓ Amb frases curtes, sense ritme ni concordança mètrica.
Va pel cel, té ales i no és ocell. (l'avió).
Va i ve i no es mou d'on és. (la porta)
A quin home o a quina dona totes les medecines fan viure? (al farmacèutic o a la farmacèutica)
- ✓ En forma de rodolí, de dos versos aparellats.
Pel desert corre la brama / que no et saps treure el pijama. (la zebra)
Una senyoreta ballant dins d'un plat; / cotilleta verda i vestit morat. (l'albergínia).
- ✓ Formant quatre versos octosíl·labs amb rima 2n – 4t o 1r – 4t.
Som gent ben organitzada / que sortim cada matí / per endur-nos els que-
viures / que collim del teu jardí. (les formigues)

4. Resseguir i comentar els passos que van fer uns alumnes per redactar endevinalles. En aquest cas, l'objecte a endevinar era el ratolí. 30-40 minuts

a) Van decidir triar un objecte, un ofici, una persona, una planta o un animal fàcilment identificable. Va ser el ratolí.

b) Van utilitzar una tableta per escriure-hi les afirmacions que se'ls anaven acudint tot fent pluja d'idees. Van pensar en el ratolí i van aparèixer coses que hi feien referència. Aquí n'hi ha una mostra:

Espanten la gent / Sentim molta angúnia quan ensv els trobem / Ningú no els vol a casa / Els ordinadors també en tenen / Els dels ordinadors no ens fan por i els acarorem amb els dits / Corren pels racons / Els agrada el formatge / Són petits i porten bigoti / Tenen una cua llarga / Els savis els fan servir per descobrir tractaments nous de salut / Tenen por al gat, perquè se'ls menja / Són blancs o marrons.

c) Van decidir que farien rodolins o estrofes de quatre versos curts que rimessin d'algun manera.

d) Van analitzar quines afirmacions sobre els ratolins els agradaven més, fos perquè eren originals o perquè deien coses interessants, i es van dedicar a crear frases curtes que poguessin ser part dels enigmes a proposar. Les anaven modificant perquè sonessin bé, fossin imaginatives, etc.

Aquestes van ser les frases més reeixides:

- ✓ És petit i bigotut / i em dona molts ensurts.
- ✓ Uns corren sota la taula / i uns altres s'hi estan damunt.
- ✓ Els savis els volen vius / i nosaltres els matem.
- ✓ Quina por fa quan te'l trobes / corrent arran de paret.
- ✓ Sota la taula em fan por / però si són al damunt, no.
- ✓ Quina és la bestiola / petitona i bigotuda / que tant espanta la gent / tant si és jove com madura?

e) Finalment van acordar les tres endevinalles següents:

És petit i bigotut
però em dona força ensurts.

Els savis el volen viu
per fer alguns experiments.
Nosaltres el volem mort
quan veiem que va corrent.

Quina és la bestiola
petitona i bigotuda
que tant espanta la gent
tant si és jove com madura?

5. Dur a terme plegats l'elaboració d'una endevinalla i demanar que, per grups, n'elaborin una altra. 40-60 minuts.

12 FEM JEROGLÍFICS

Objectius generals. Acréixer la capacitat dels alumnes d'analitzar mots i d'extraure'n elements per presentar-los de manera imaginativa, artística, inesperada i original. Promoure la creació de propostes ludicolingüístiques com ara els jeroglífics

Objectiu operatiu: aconseguir crear jeroglífics i presentar-los com a reptes lingüístics a altres grups

Edats: 13-16 anys

Nompre de components: entre 10 i 20

Durada aproximada: variable segons les opcions

1. **Presentació.** Proposar als alumnes crear jeroglífics amb la perspectiva que dona de creació d'espais lúdics de comunicació entre l'alumnat, dins del centre escolar, amb altres centres, etc.

2. Resoldre un seguit de jeroglífics i comentar de cadascun d'ells quina ha estat l'estratègia per aconseguir dir una paraula o expressió de manera original i gràfica.

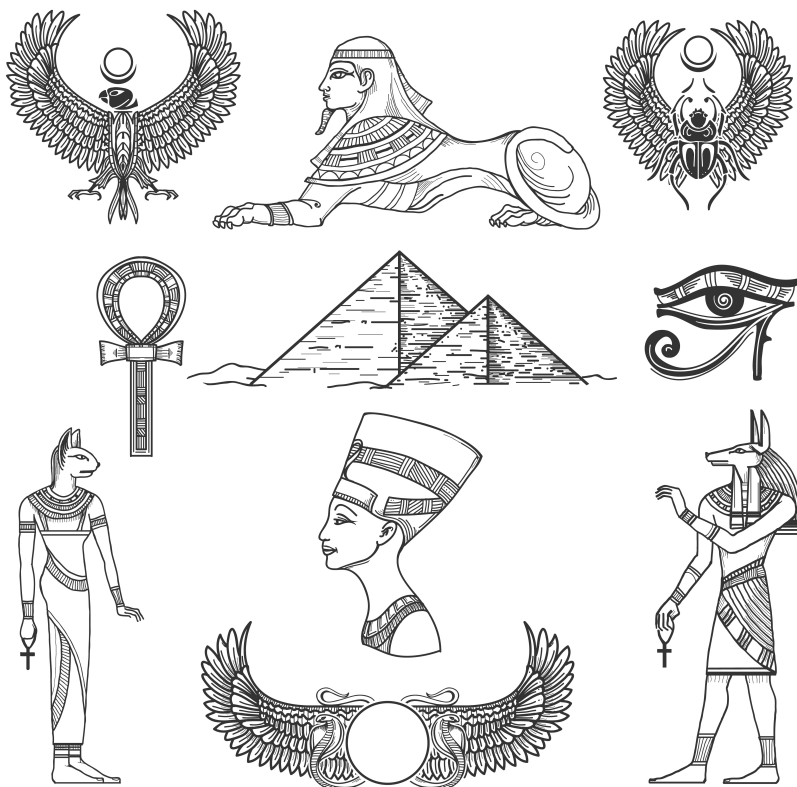
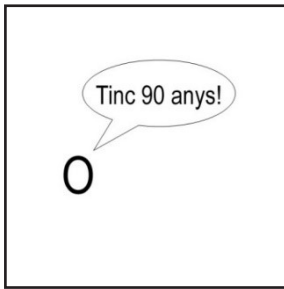

Foto de Freepik

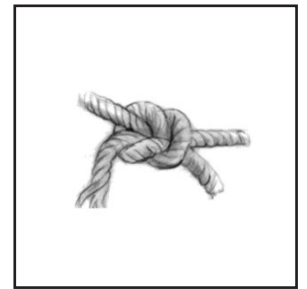
1 Un animal herbívor

ZE ZE ZE
ZE ZE ZE
ZE

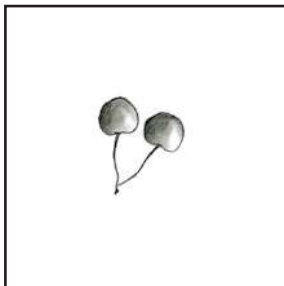
2 Quants anys té, ella?

AL MARIT,
TRES

3 Quan menjarem el pastís?

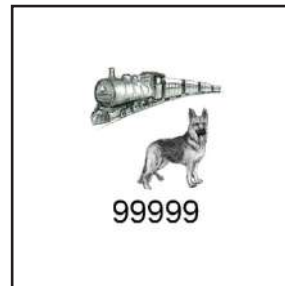
4 Com anaven els banyistes?

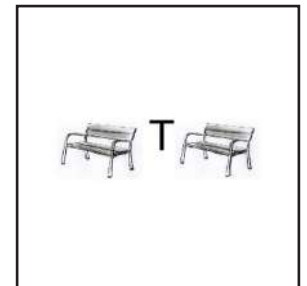
5 Faré molts diners

6 Vindràs d'excursió?

7 Parteixo les ametlles amb un...

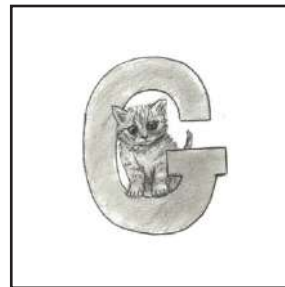
8 Com li va el negoci, al Pere?

OTA

9 Què has caçat, noi?

10 Què t'hi poses, a la llet?

11 Com tens el cotxe?

PLAM
PLEM
PLIM
OM
PLUM

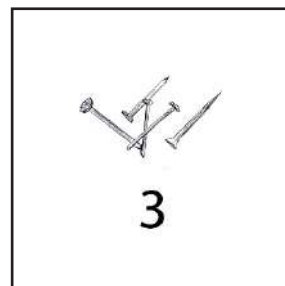
12 Com vol la benzina?

500
1000

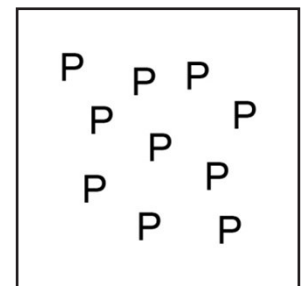
13 Quan ho tindràs acabat?

14 Què en faig, d'aquesta roba neta?

15 On van dormir els pelegrins?

16 Com t'agrada el cafè?

Solucions:

1 O vella = Ovella	2 Set ze = Setze	3 A l'espòs tres = A les postres	4 Nus = Nus
5 sereriC = Seré ric	6 Si Fa Sol Si = Si fa sol, sí.	7 Tren Ca Nous = Trencanous	8 Te entre bancs = Té entrebancs
9 Una gran Ota = Una granota	10 Ca cau = Cacau	11 En GE: gat = Engegat	12 Sense PL, OM = Sense plom
13 D EMA = Demà	14 Guardiola - O = Guardi-la	15 Sota dels claus: tres = Sota dels claustrs	16 Moltes pes = Molt espès

Estratègies de creació:

1. Lletres o objectes que parlen	2. Nombre de coses a la vista
3. Sinònims (al marit = a l'espòs)	4. Noms d'objectes equivalents a altres paraules
5. Inversió de l'ordre (cireres -> seré ric)	6. Notes musicals
7. Suma d'objectes o símbols	8. Descriure objectes intercalats (te entre bancs)
9. Mesura de símbols o objectes (gran ota)	10. Accions que fan objectes (ca cau)
11. Descripció d'inclusions (en GE: gat)	12. Descripció de mancances
13. Referència a lletres amb valor numèric romà	14. Restar lletres (guardiola - o = guardi-la)
15. Ús de locatius (sota dels claus)	16. Nombre indefinit de coses (moltes pes)

3. Veure mostres de creació de jeroglífics i comentar-ne la creació:

Expressió a convertir i pregunta introductòria	Estratègies de creació	Resultat
A l'escullera (On et banyaràs avui ?)	Dibuixar unes ales i una Cullera	Ales cullera
En Claudi no ve (Vindrà tothom?)	Dibuixar una clau i incloure- hi el nombre ordinal "19è"	En clau: dinovè
Pesca i rem (Quins esports s'hi fan, en aquest riu?)	Dibuixar un escaire. Abans, una P. Després, una M	P escaire M
La demana (Ja ho sap. Si li falta una cosa...)	Una D amb una bafarada que diu: "Tothom m'obeeix"	La de mana
De Creta (D'on ve aquest vaixell?)	Escriure la paraula ORDENA	Decreta
A contracor (Amb força desgana)	Dibuixar una A amb la punta dirigida contra un cor dibuixat	A contra cor

4. Fer pràctica de creació convertint en jeroglífic, per parelles o grups, les paraules o expressions següents, i proposar la pregunta introductòria per al lector.

A la sala d'espera / No, un ou / No us perdeu! / Anima'ls / Dos mestres / Salamanca / Per a l'àvia / Amèrica.

Propostes de resultat

 <p>GENS DOLCES</p>	 <p>99</p>	<p>999 x 10</p>	
<p>On has llegit l'article?</p>	<p>Vols un bistec per sopar?</p>	<p>Demà ens n'anem d'excursió!</p>	<p>Si estan desanimats...</p>
<p>2 + 3</p>	<p>SELA SILA SOLA SULA</p>	 <p>LA</p>	<p>Divertit Adinerada</p>
<p>Qui són, aquests homes?</p>	<p>Capital de província espanyola</p>	<p>Per a qui ho has comprat, això?</p>	<p>Un continent</p>

5. Proposar als alumnes que creïn un o dos jeroglífics nous. Poden pensar en noms de persona, pobles o ciutats, muntanyes o rius, fruites i verdures... També poden analitzar amb atenció fragments de novel·la o de poesia i cercar-hi possibles grups de mots on es pugui aplicar alguna de les estratègies descrites.

13 REMENEM LLETRES

Característica: activitat combinada de plàstica (dibuix) i llengua (lèxic)

Nom de l'activitat: REMENAT DE LLETRES (tècnicament: anagrames)

Objectiu: fer pràctica d'ortografia i lèxic de manera lúdica

Punt de partida: recull de paraules de diferent grau de complexitat amb anagrames possibles

Edats: 10-14 anys

Nombre de components: entre 10 i 20

Durada aproximada: variable segons opcions

Introducció

1. Descripció i exemple

Remenat de lletres són petits reptes o enigmes en cadascun dels quals cal trobar una paraula que respongui a una definició i sigui alhora anagramàtica respecte d'una altra que es presenta dibuixada. Exemple:

Se'n van uns dies fora del país

Cal trobar una paraula que respongui a la definició donada i tingui les mateixes lletres de GANIVET. La resposta és VIATGEN

2. Exercici de mostra amb 12 elements:

- a) Identifica i escriu el nom que indica la imatge.
 b) Cerca un mot o expressió que respongui a la definició i tingui les mateixes lletres que el nom que has escrit, però en un altre ordre.

Hi clavarà els ulls

1

Petita orquestra de balls populars

2

Arbre que no ha crescut gaire

3

Amb 'de' al davant, de manera inesperada

4

Orienta-les, que no es perdin

5

Converteixen parelles en matrimonis

6

Una de la família

7

Nafres, úlceres

8

Escampes llum per tot arreu!

9

Matança brutal d'una gent

10

Remor, cridadissa, renou

11

Les dues parts toves de la cara

12

3. Full per a escriure les solucions. Si es fa un concurs de remenat de lletres.

1. Identifica la imatge i escriu-ne el nom a "Imatge".
2. Cerca un mot o expressió equivalent a la definició que tingui les mateixes lletres que el nom que has escrit, però en un altre ordre.
3. Escriu la paraula trobada a "Solució".

Exemple:

(Imatge): ESPONJA (Solució): JAPONÈS (Definició): Habitant asiàtic	
--	--

Imatges	Definició	Solució
1.	Hi clavarà els ulls	
2.	Petita orquestra de balls populars	
3.	Arbre que no ha crescut gaire	
4.	Amb 'de' davant, de manera inesperada	
5.	Orienta-les, que no es perdin	
6.	Converteixen parelles en matrimoni	
7.	Una de la família	
8.	Nafres, úlceres	
9.	Escampes llum per tot arreu	
10.	Matança brutal d'una gent	
11.	Remor, cridadissa, renou	
12.	Les dues parts toves de la cara	

NOM I COGNOM: _____

Propostes de procediment

1. Presentació. Després d'haver realitzar una mostra, proposar als alumnes fer un concurs de REMENAT DE LLETRES i dur-lo a terme, per exemple, entre grups de la mateixa aula, amb la classe contigua, amb alumnes d'una altra escola, dirigit al professorat, mostrat per a tothom al tauler d'anuncis de l'entrada, publicat a la revista de l'escola o a les xarxes socials, convertit en gravacions de TikTok, etc.

2. Modalitats de desenvolupament:

L'aula sencera. Durada extensa

- Treballar conjuntament per obtenir un bon nombre de remenats de lletres originals (amb dibuix i text introductor) amb el suport de l'àrea de plàstica, si es veu convenient.
- Organitzar tots plegats el concurs (destinataris, temps, sistema de recollida de respostes i premis) i dur-lo a terme amb el material treballat.

Un format que facilita molta comunicació operativa entre els alumnes i fa possible impulsar la col·loquialitat en català. També comporta diferents tasques, cosa que facilita la participació des d'habilitats i capacitats diverses dels alumnes.

Des de l'àrea de plàstica. Durada mitjana.

- Fer una tria dels remenats de lletres de la llista proposada més avall i construir cadascun dels enigmes incorporant-hi els dibuixos.
- Seguir el segon punt de la proposta anterior.

No es treballa la imaginació en la creació de les parelles anagramàtiques, però es pot insistir en la creativitat dels dibuixos.

Grups dins de l'aula. Durada breu, intensa.

- Treballar amb exemples per aconseguir que tothom compregui què són i es vegi amb cor de fer-ne.
- En petits grups, els alumnes creen i dibuixen un determinat nombre de remenats de lletres.
- En una sessió, cada grup proposa al conjunt de l'aula els remenats que ha creat.

És una modalitat que pot encabir-se en moments del currículum que hi escaiguin, com ara d'ampliació lèxica, de definició creativa, d'ortografia...

3. Recull de paraules anagramàtiques, la primera de les quals pot ser representada gràficament i la segona és d'ús habitual.

agulles - llagues / alfil - filla / alicates - elàstica / àligues - guia-les / altars - saltar / àmfores - semàfor / ànecs - casen / angles - àngels / anorac - carona / aparell - lleparà / argolla - allargo / armari - mirarà / balancí - caníbal / balcó - cobla / balcó - bolca / ballesta - batalles / barca - cabra / barca - cabrà / barnús - urbans / barret - arbret / bastó - sobta / billar - brilla / boira - obria / botes - sobte / cabàs - basca / cabina - acabin / cabra - barca / cadira - criada / calendari - reclinada / cambrera - embarcar / captaire - apreciat / caramel - reclama / card - drac / caretes - certesa / cargol - colgar / carpeta - captaré / carpeta - recapta / carros - roscar / carta - tacar / carta - traca / cartabó - corbata / cartes - rescat / castanyes - escanyats / ceba - beca / cent-dos - docents / cinema - enciam / cinta - antic / cirera - criaré / ciris - crisi / cofres - forces / corbata - cartabó / corda - acord / corriola - acolorir / cors - rocs / dates - edats / dates - desat / diamant - amidant / diana - daina / diapasó - piadosa / dimoni - domini / dona - nadó / eines - seien / elefants - l'estafen / elm - mel / embut - betum / enciam - cinema / enciam - anèmic / entrepà - penetra / entrepà - petaner / ermita - emirat / ermita - temari / escarpres - espàrrecs / escenari - encisera / escombra - emboscar / escorpí - preciós / escorpí - escopir / escot - coets / escot - estoc / espàrrecs - escarpres / espases - espessa / espelma - empales / esponja - japonès / esquella - aquelles / estaca - caseta / estaca - asceta / estaca - asteca / estaqués - aquestes / estel - teles / estómac - escamot / estrella - estellar / estrep - pretès / fades - desfà / falca - flaca / falca - Calaf / faristol - florista / figa - faig / figuera - refugià / finestra - refinats / florista - faristol / fulles - llufes / fulles - fusell / fusell - llufes / ganivet - viatgen / gavina - vagina / gelats - galtes / gelats - galtes / gerros - gorres / ginesta - gitanes / girafa - grafia / gira-sol - argilós / gorres - gerros / graella - regala'l / gripau - guipar / gripaus - guspira / grues - segur / grues - greus / guants - Sagunt / guàrdia - guarida / guàrdies - regadius / guitarres - aguerrits / llàntia - aïllant / llibres - brilles / llibreta - lliberta / llima - milla / llitera - retall / lloros - soroll / maleta - la meta / manta - amant / manta - manat / màscares - massacre / màscares - sarcasme / melics - climes / melics - mescli / mestra - tramés / mestre - metres / militar - limitar / mirall - llimar / molí - miol / moneda - demano / mongeta - engomat / mongetes - segmento / mosca - macos / muralla - mullarà / natges - segant / natges - gasten / natges - negats / nevera - venera / norantè - entonar / ocells - colles / oliveira - voleiar / olives - volies / olives - violes / paller - llepar / piràmides - impediràs / pirata - partia / pirata - patirà / ploma - aplom / ploma - palmó / porta - tropa / ràdio - odiar / ramat - trama / raspall - Pallars / rates - resta / rebost - trobes / resta - astre / rosella - lloares / sabates - abastes / sabates - basset / semàfor - amorfes / semàfor - àmfores / setena - entesa / sisena - ànsies / sopera - reposa / suma - musa / tambor - tromba / tambor - tombar / tanca - canta / tapa - àpat / tapa - apta / tisoires - sorties / torres - terròs / trenes - rentes / trenes - renets / trenes - eterns / trenes - resten / trenta - rentat / trenta - entrat / trenta-dos - destronat / tres enes - estrenes / tres os - sostre / tresor - rostre / triangle - integral / ulleres - relleus / vintena - inventa / vintena - avinent / vint-i-set - investit / vint-i-tres - invertits / visera - revisa / visera - servia.

14 SERVEI COMUNITARI: XERREM PLEGATS

Característica: proposta als alumnes de 4t d'ESO de fer servei comunitari

Nom de l'activitat: XERREM PLEGATS

Objectiu: aconseguir que unes persones avancin en l'habilitat de parlar català

Punt de partida: hi ha persones pròximes a les quals convindria donar un cop de mà en català parlat

Edats: 15 - 16 anys

Nombre de components: variable

Durada aproximada: les hores destinades al Servei Comunitari

Descripció

Un grup d'alumnes de 4t d'ESO plantegen com a servei comunitari fer sessions de conversa en català amb persones que encara no el parlen. Exemple de destinataris: persones adultes de la zona que fan o han fet alfabetització en català, pares i mares del mateix centre, alumnes de 1r o 2n d'ESO que ho necessiten, etc.

Procés d'elaboració

0. Descobrir que és possible acompanyar persones que dominen poc el català i fer que avancin en destresa oral gràcies a promoure amb elles converses senzilles a l'abast d'uns i altres, una possibilitat que radica en una metodologia àgil i un material idoni que la CAL pot aportar.
1. Disposar de destinataris de l'activitat.
2. En presència del professorat responsable, organitzar una trobada presencial o virtual de tècnics de la CAL i els alumnes interessats, en la qual es detallin els objectius i la metodologia. Acordar la manera de disposar del material.
3. Establir el nombre de grups. Cada grup no hauria de depassar els 6 assistents per cada dos alumnes.
4. El professor o la professora responsable, haurà d'acompanyar els alumnes en les primeres sessions.
5. Avaluar l'activitat.

Mostra d'un fragment de material.

Tema: els colors.

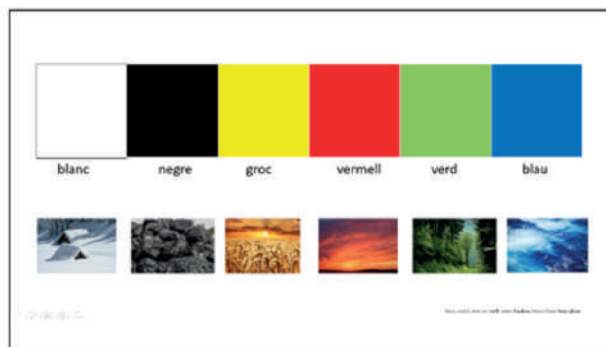
Suggeriments per als guies de conversa.

Que bonic!

Ens agrada guarnir la casa, anar ben vestits, contemplar obres d'art, extasiar-nos davant la natura...

Exemple 1: Sis colors (15 - 20 min)

- Objectiu: reconèixer el nom dels colors.
- Identificar algun element present que tingui un dels colors (vestit, paret, objecte...).
- Comentar les imatges inferiors: neu blanca, carbó negre, blat groc, posta vermella, bosc verd, mar blau.
- Demanar que diguin flors que tinguin un dels colors. Ajudar a anomenar-les.
- Anomenar, si cal, colors com el marró, el rosa, el gris, el carabassa, el lila...

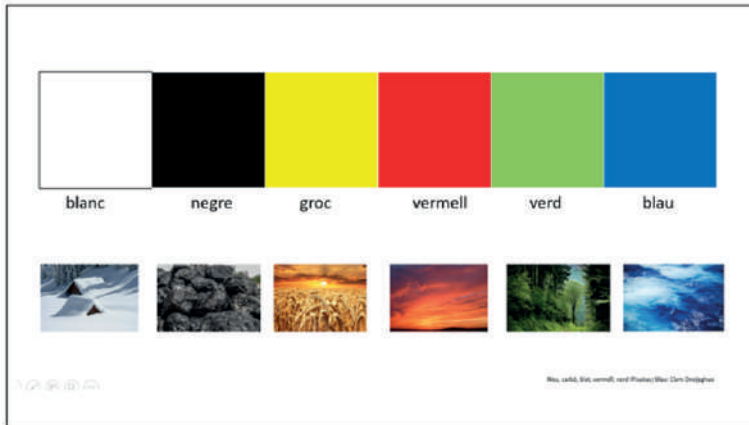
Exemple 2: Làmina de la platja (15 - 20 min)

- Objectiu: Assenyalar objectes i preguntar-ne el color.
- Assenyalar objectes i preguntar si són lluny o a prop.
- Cercar nens, nenes, nois, noies, homes, dones i gent gran i preguntar on són al dibuix (a dalt, a la dreta...).
- Preguntar si els agrada gaire anar a la platja.
- Introduir, perquè en comprenguin el nom, accions que s'hi observen: nedar, jugar, pescar, prendre el sol, rentar-se, vigilar...

Mostra de pàgina del manual per al grup:

Exemple 1: Sis colors

En parlem?

—A casa, totes les parets són blanques.

—Mira. Ha nevat! Tot és ben blanc. Que bonic!

—No m'agrada gens el color groc. A mi m'agrada el blau.

—Veig el mar i el cel. Tots dos són de color blau.

Repasa més colors: gris, rosa, lila, blau cel, blau marí, taronja, marró.

Que bonic! Que lleig! Que fosc! Que clar! ! Quin goig que fa!

Som -hi? Observar la roba que porta la gent al carrer o a l'autobús i dir mentalment de quins colors són els vestits.

Exemple 2: Làmina de la platja

En parlem?

—Ep! Vols venir a l'aigua? Va, que està molt bona!

—Primer vull prendre el sol. Ja hi aniré més tard.

—Si et vols posar morena, vigila no et cremis la pell.

—Ja ho sé, Joan. Què vols prendre? Avui convido jo.

Repasa: Jo vull, tu vols, ell o ella vol, nosaltres volem, vosaltres voleu, ells o elles volen.

Som -hi? En un bar demanar el que vull: Vull una cervesa. Vull un refresc de taronja. Vull un entrepà...

Carrer d'Olzinelles, 118
08014 Barcelona
93 415 90 02
www.cal.cat
cal@cat

CALcoordinadora

@CAL_cat

@cal.llengua